

РЕТКЕ И ВРЕДНЕ ФРЕСКЕ ЦРКВЕ СВЕТЕ ПЕТКЕ У ТРНАВИ

Завод за заштиту споменика културе Краљево је 16. априла 1970. године донео Решење о стављању под заштиту закона цркве Свете Петке у Трнави. Тиме је још један пажње вредан споменик културе на територији општине Рашка добио неки вид заштите.

Први значајниј рад о овом споменику културе плод је рада Радомира Станића нашег познатог стручњака за заштиту споменика културе и оснивача и првог директора Завода за заштиту споменика културе у Краљеви. Стара црква је смештана на уздигнутој заравни у средишту села непосредно крај пута Рашка-Шереметовица, на десетом километру од Рашке, са које се шири поглед на доњи брежуљкаст део села, обрастао шумарцима и воћњацима. Крај ње је 1964 године саграђена нова, већа, црква у поствизантијском стилу. Радомир Станић каже да је црква у Трнави постала познатија научној стручној јавности захваљујући значајној студији о српском зидном сликарству за време турске превласти, у раздобљу од 1557. до 1614. Године. Сасвим скромне и готово незанимљиве архитектуре, посвојим градитељским одликама црква не би, вероватно, скренула већу пажњу стручњака да се на њеним унутрашњим зидним површинама не налази живопис неоспорних вредности. Реч је о фрескама надпросечне вредности за једну скромну црквену грађевину која је, вероватно, настала у XVI веку, између 1. септембра 1579. и 31. августа 1580 како је то записано у самом храму. Сматра се да су те фреске дело аутора који је био ангажова приликом тадашње обнове оближњег манастира Градац. Скромне размере и једноставност њеног унутрашњег просторног решења условили су врло сажет тематски репертоар зидних слика. Као и у другим сеоским црквама, и овде су насликане пробране и најчешће приказиване фигуре и сцене, типичне за раздобље од XVI до XVII века. Изузетак, свакако, чине сцене из живота св. Петке насликане у припрати, чије су илустрације ретка појава у нашем средњовековном и познијем зидном сликарству. Према досадашњим сазнањима црква у Трнави је изгледа једина црква у српским областима у којој су приказане сцене

из живота и посмртних чуда св. Петке трновске, инспирисане литерарним текстом канонског карактера. Већ ова чињеница сама за себе довољно говори о значају овог споменика. Црква у Трнави је донедавно била једини споменик у Србији на чијим су зидовима осликане сцене из живота св. Петке трновске. У очуваној сликарској баштини осталих земаља византијског културног круга готово да не постоји ни један храм у чијем је програму заступљен циклус ове светитељке. Изузетак чине цркве у Румунији, где је, изгледа, култ преподобне св. Петке из Епивата био најраспрострањенији и најснажнији.

Нема сумње да је у цркви, у Трнави, био насликан већи број сцена и да је пет очуваних епизода само једна половина првобитно осликане целине. Баш зато, ако вас пут нанесе у ове голијске крајеве, вреди посетити стару цркву у Трнави и видети рукотворине средњовековних мајстора зидног сликарства.

Пише: Зоран Николић

КВ НОВОСТИ
On line

Овај текст је један од садржаја медијског пројекта „Богатство традиционалног наслеђа околине Рашка“ која сироводе „КВ Новости-он лине“ а која је подржала околине Рашка. Ставови изнети у тексту су искључива одговорност „КВ Новости-он лине“ и ни на који начин не представљају ставове и мишљења околине Рашка.